

บทที่ 2

วรรณคดีและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการด้านสุขภาพของพนักงานการรถไฟแห่งประเทศไทยนี้ ยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษาและวิจัยไว้ ผู้วิจัยจึงศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมผลงานการเขียน บทความ หนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับการวิจัย พอสรุปได้ดังนี้

ความสำคัญของการดูแลสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของพนักงาน

การดูแลสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของพนักงาน มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องจัดให้พนักงานทุกคนให้ได้รับบริการสาธารณสุขทั่วไปและบริการอาชีวอนามัย เพื่อป้องกันมิให้สุขภาพพนักงานเสื่อมโทรมลง ซึ่งอาจทำให้เกิดโรคต่าง ๆ หรือความเจ็บป่วยจากการทำงาน และเพื่อป้องกันมิให้พนักงานได้รับบาดเจ็บ พิการ และตายจากอุบัติเหตุในการทำงาน

คณะกรรมการร่วมระหว่างองค์การแรงงานระหว่างประเทศและองค์การอนามัยโลก ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของงานสุขภาพพนักงานไว้ดังนี้ คือ

1. เพื่อส่งเสริมและธำรงไว้ซึ่งสุขภาพร่างกาย จิตใจ ตลอดจนความเป็นอยู่ในสังคม ของพนักงานทุกคนให้มีความสมบูรณ์ที่สุด
2. เพื่อป้องกันมิให้พนักงานมีสุขภาพอนามัยเสื่อมโทรม หรือ เกิดความผิดปกติอันเนื่องมาจากสภาพการทำงาน
3. คุ้มครองพนักงานมิให้ทำงานที่มีการเสี่ยงอันตรายต่อสุขภาพ
4. จัดให้พนักงานได้ทำงานในสภาพสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับสภาวะของร่างกาย และจิตใจ

พนักงานต่าง ๆ ของการรถไฟเป็นกลุ่มคนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารและการปฏิบัติงานของกิจการรถไฟ จึงจำเป็นต้องได้รับการคุ้มครอง ป้องกัน ส่งเสริมให้มีสุขภาพดีไม่เจ็บป่วยหรือบาดเจ็บ เมื่อเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บต้องได้รับการรักษาให้หาย เป็นปกติ หรืออยู่ในสภาพที่ดีขึ้น นอกจากนี้สิ่งแวดล้อมในการทำงานก็เป็นสิ่งสำคัญต่อพนักงาน เพราะเป็นสิ่งที่อยู่รอบตัวพนักงานขณะปฏิบัติงาน ซึ่งรวมถึง เครื่องจักรกล เครื่องมือ ความร้อน ความเย็น แสงสว่าง เสียงดัง ความสั่นสะเทือน รั้งสี สารเคมีชนิดต่าง ๆ โดยอาจอยู่ในรูปของฝุ่น ละออง แก๊ส ไอระเหย ควัน เขม่า เชื้อโรคหรือจุลินทรีย์และยังรวมถึงชั่วโมงการทำงาน ค่าตอบแทน สภาพการทำงานที่ซ้ำซาก การเร่งทำงาน การทำงานเป็นผลัด สัมพันธภาพระหว่างบุคคล ความไม่เหมาะสมของที่พักอาศัย เป็นต้น ฉะนั้นสิ่งแวดล้อมในการทำงานเหล่านี้จึงต้องมีการตรวจตราเพื่อค้นหาปัญหาและประเมินปัญหา จัดให้มีมาตรการป้องกันและควบคุมที่เหมาะสม เพื่อมิให้เกิดอันตรายต่อพนักงานได้

ปัญหาสุขภาพของพนักงานแบ่งได้เป็น

1. ปัญหาสุขภาพจิต เช่น

1.1 ความขัดแย้งระหว่างผู้บริหารกับพนักงาน เป็นการบั่นทอนสุขภาพจิตของพนักงาน เพราะพนักงานมีอัตราเสี่ยงต่อการสูญเสียรายได้ และสิ่งอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ซึ่งระบบงานต่าง ๆ อาจก่อให้เกิดความหวาดระแวงหรือขัดแย้งได้ง่าย

1.2 ความขัดแย้งระหว่างพนักงานเอง อาจเกิดในที่ทำงานเดียวกันหรือต่างฝ่ายต่างสำนักงาน อันเนื่องจากการเปรียบเทียบฐานะ ผลประโยชน์และสิ่งอื่นที่แตกต่างกันมาก

1.3 ความขัดแย้งระหว่างพนักงานกับผู้อื่น

1.4 ปัญหาด้านการครองชีพ เช่น ขาดแคลนปัจจัย 4 สำหรับการดำรงชีวิต การขาดแคลนสิ่งสนับสนุนหรือส่งเสริมให้พัฒนาตนเอง จึงทำให้ผู้ใช้แรงงานขาดความกระตือรือร้น เล่นการพนัน ดิถยาเสพติด

1.5 ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เช่น สิ่งแวดล้อมในการทำงานและที่พักอาศัยที่สกปรก ล้อมรอบด้วยขยะมูลฝอยและน้ำเน่า

2. ปัญหาสุขภาพทางกาย ได้แก่

2.1 การขาดอาหาร ขาดแคลนที่อยู่อาศัยหรืออยู่ในบ้านที่ไม่ถูกสุขลักษณะทำให้เกิดโรคทางกาย เช่น วัณโรค โรคติดเชื้อ โรคที่เกิดจากแมลง และสิ่งแวดล้อม เป็นพิษ

2.2 การขาดแคลนบริการทางแพทย์ ทำให้ไม่ได้รับการรักษาพยาบาลหรือได้รับการรักษาพยาบาลไม่เพียงพอ ซึ่งอาจทำให้กลายเป็นโรคเรื้อรัง พิการและเสียชีวิต

2.3 อันตรายจากงาน งานของพนักงานอาจเกิดอันตรายได้เสมอ ซึ่งอันตรายบางชนิดอาจทำให้เกิดผลแทรกซ้อนโดยตรงของงาน โดยบางครั้งไม่เป็นที่ทราบมาก่อน เช่น พนักงานอาจได้รับพิษจากสารเคมีที่เกินขนาดได้ หรือพนักงานที่ปฏิบัติงานที่ได้รับฟังเสียง อีกทั้งอยู่ตลอดเวลา อาจทำให้หูพิการหรือหูหนวกได้ หรือพนักงานทำงานเกี่ยวกับการใช้สายคาบมาก ๆ อาจเกิดอันตรายคือตา นอกจากนี้การทำงานที่ถูกบีบบังคับ เช่น ต้องทำงานเป็นเวลานาน ๆ โดยไม่มีเวลาพักจะทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่ายจากความเมื่อยล้า ขาดการระวังตัวตามสมควร หรือการทำงานโดยไม่มีโอกาสเปลี่ยนอิริยาบถก็จะทำให้แขน ขา ข้อต่าง ๆ หรือหลังเสื่อมสภาพไปเร็วกว่าที่ควร

วิธีการแก้ปัญหาในด้านสุขภาพของพนักงาน

การแก้ปัญหาสุขภาพของพนักงาน สามารถกระทำได้โดยการจัดหรือดำเนินงานให้บริการดูแลสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของพนักงาน ซึ่งเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงของฝ่ายจัดการ หรือฝ่ายบริหาร อันประกอบด้วย

1. การบริการเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมการทำงาน ดูแล ตรวจตรา ฝ้าระวัง ควบคุม และป้องกันสภาพแวดล้อมการทำงานมิให้เกิดอันตรายต่อพนักงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วย

1.1 การดูแลด้านความปลอดภัย มุ่งเน้นทางการป้องกันอุบัติเหตุจากการประกอบอาชีพ ดำเนินการควบคุมทั้งทางด้านวัตถุและการทำงานของพนักงาน จัดอุปกรณ์และเครื่องจักรที่เหมาะสม ติดตั้งอุปกรณ์ความปลอดภัยให้แก่เครื่องจักรและเครื่องมือทั้งหลาย ออกกฎระเบียบความปลอดภัยสำหรับพนักงาน จัดให้มีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล เช่น แวนตา หมวก ถุงมือ เป็นต้น สอนและฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีทำงานที่ปลอดภัยและสร้างเสริมทัศนคติที่ปลอดภัยแก่พนักงานทุกคน เพื่อค้นหาจุดอันตรายต่าง ๆ แล้วหาทางปรับปรุงแก้ไข เก็บบันทึกสถิติข้อมูลต่าง ๆ ทางด้านอุบัติเหตุ เพื่อนำมาประกอบใช้วางแผนดำเนินงานต่อไป

1.2 การดูแลด้านสุขศาสตร์อุตสาหกรรม โดยมุ่งเน้นด้านการป้องกันโรคจากการประกอบอาชีพที่อาจเกิดจากสภาพแวดล้อมการทำงานที่ไม่เหมาะสม ซึ่งมีหลัก 3 ประการ คือ

1.2.1 ทำการสำรวจสถานที่ที่พนักงานปฏิบัติงาน เพื่อค้นหาอันตรายที่อาจเกิดจากสภาพแวดล้อมการทำงานในสถานที่นั้น

1.2.2 ทำการประเมินอันตรายต่าง ๆ ที่พบ อาจใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ทางด้านสุขศาสตร์อุตสาหกรรม เช่น อุปกรณ์วัดระดับเสียง อุปกรณ์วัดแสงสว่าง เป็นต้น

1.2.3 ห้ามมาตรการควบคุม และป้องกันหรือปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมให้ดีขึ้น มีประสิทธิภาพ เช่น จัดให้มีการระบายอากาศที่เหมาะสม จัดสวัสดิการทางด้านสุขภาพที่เหมาะสม เป็นต้น มีการตรวจตราเป็นระยะ ๆ เพื่อจะได้ทราบความผิดปกติต่าง ๆ

1.3 การดูแลการจัดสภาพงาน เน้นที่การปรับปรุงสภาพการทำงานให้เหมาะสมกับพนักงานทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ตรวจตราสังเกตสภาพการทำงานเป็นระยะ ซึ่งจะทำให้อุบัติเหตุลดลง ปัญหาการเจ็บป่วยลดลง

2. การบริการ เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของพนักงาน พนักงานทุกคนเป็นบุคคลที่จะต้องได้รับการดูแลทางด้านสุขภาพอนามัย เป็นอย่างดีควบคู่กับการบริการที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมการทำงาน ทั้งด้านการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค การรักษาพยาบาล เมื่อได้รับบาดเจ็บหรือเจ็บป่วย ซึ่งประกอบด้วย

2.1 การส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค มีการเฝ้าระวัง เพื่อคุ้มครองมิให้สุขภาพของพนักงานเสื่อมโทรมจากการทำงาน ส่งเสริมสุขภาพในด้านต่าง ๆ ซึ่งสามารถดำเนินการได้ดังต่อไปนี้

2.1.1 มีการตรวจสุขภาพร่างกายก่อนเข้าทำงาน เพื่อจะได้สามารถคัดเลือกบุคคลที่มีความเหมาะสมกับหน้าที่หรืองานนั้น ๆ

2.1.2 มีการตรวจสุขภาพร่างกายเป็นระยะ คือ หลังจากเข้าปฏิบัติงานแล้ว พนักงานควรจะได้รับ การตรวจสุขภาพร่างกาย เพื่อค้นหาอาการผิดปกติจากการทำงาน เพื่อป้องกัน และควบคุมมิให้ความผิดปกติลุกลามต่อไป

2.1.3 มีการตรวจสุขภาพ และร่างกายในกลุ่มพนักงานพิเศษ เช่น ผู้สูงอายุ ผู้เยาว์ เพราะบุคคลเหล่านี้มีความเสี่ยงต่ออันตรายจากการทำงานมากกว่าคนหนุ่มทั่วไป

2.1.4 มีการตรวจสุขภาพ และร่างกายในกลุ่มคนที่ปฏิบัติงานเสี่ยงต่ออันตรายมาก

2.1.5 มีการตรวจสุขภาพ และร่างกายพนักงาน หลังจากพ้นจากความเจ็บป่วย ก่อนที่จะกลับ เข้าปฏิบัติงานตาม เดิม ทั้งนี้ เพื่อดูความพร้อมและความสมบูรณ์ของร่างกายพนักงานว่าจะมีความสามารถหรือ เหมาะสมที่จะกลับ เข้าทำงาน เดิมเพียงใด

2.1.6 มีการให้ภูมิคุ้มกันโรคติดต่อทั่ว ๆ ไป ตามความเหมาะสม และจำเป็น

2.1.7 มีการส่งเสริมโภชนาการแก่พนักงาน จัดบริการอาหารที่มีคุณค่า อาจจะจัดอาหารกลางวันฟรี หรือขายในราคาถูก ตลอดจนการแนะนำด้านโภชนาการแก่พนักงานกลุ่มต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

2.1.8 มีการให้สุขศึกษา และสวัสดิศึกษาที่เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยแก่พนักงานในรูปแบบต่าง ๆ เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง โดย เน้นถึงความ

สำคัญของการป้องกันและรักษาสุขภาพและอนามัยส่วนบุคคลให้มาก ปฏิบัติตามกฎระเบียบความปลอดภัยอย่างเคร่งครัด

2.1.9 มีการจัดสวัสดิการให้แก่พนักงานอย่างเหมาะสม จัดสถานที่พักผ่อนในระหว่างพักงาน จัดห้องรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ จัดให้มีห้องอาบน้ำ ห้องน้ำ ห้องส้วม ห้อง เปลี่ยน เสื้อผ้า ตลอดจนการบริการซักเสื้อผ้าชุดทำงานให้และมีการจัดการให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อผ่อนคลายความเครียด

2.1.10 มีการรวบรวมรายงานและข้อมูลต่าง ๆ เช่น การขาดการลา การเจ็บป่วย อุบัติเหตุ เป็นต้น เพื่อเป็นข้อมูลในการค้นหาสาเหตุของปัญหาต่อไป

2.2 การรักษาพยาบาล จัดให้มีผู้รับผิดชอบทางการปฐมพยาบาล เพื่อช่วยเหลือพนักงานที่ได้รับบาดเจ็บก่อนนำส่งโรงพยาบาล ซึ่งจะต้องมีการฝึกอบรม หรือส่งผู้ที่เหมาะสมเข้ารับฝึกการอบรมทางการปฐมพยาบาล และนำความรู้มาใช้กับพนักงานแต่ละหน่วยงาน ควรจะมีแพทย์ หรือพยาบาลประจำคอยช่วยเหลือในกรณีที่ผู้ปฏิบัติงานเจ็บป่วยหรือเป็นโรค ทั้งโรคทั่วไป และโรคจากการประกอบอาชีพ พนักงานควรจะได้รับการรักษาพยาบาลจากหน่วยงานเป็นอย่างดี

2.3 การฟื้นฟูสภาพจากความพิการ เมื่อผู้ปฏิบัติงานเจ็บป่วยหรือพิการ ผู้ปฏิบัติงานนั้นควรจะได้รับบริการ เพื่อฝึกฟื้นฟูสภาพจากความพิการ ช่วยให้เขาสามารถกลับเข้าปฏิบัติงานได้ตามความสามารถที่ยังมีอยู่ต่อไป เป็นการสร้างขวัญ และกำลังใจแก่พนักงานในการที่จะอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และเป็นการแบ่งเบาภาระของหน่วยงานที่ปฏิบัติและสังคมได้

รัฐวิสาหกิจใดสามารถดูแลและให้บริการทางสุขภาพตามลำดับขั้น พนักงานทุกคนย่อมมีสุขภาพอนามัยดี มีความปลอดภัยปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กฎหมายแรงงาน

เพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงปลอดภัยแก่ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ใช้แรงงาน และเป็นแนวทางที่ดีสำหรับรัฐวิสาหกิจที่จะดำเนินตาม เพื่อความมั่นคงของกิจการ รัฐบาลได้กำหนดกฎหมายคุ้มครองแรงงานไว้ ซึ่งปัจจุบันกฎหมายแรงงานที่สำคัญ และยังใช้บังคับอยู่ ได้แก่

1. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ 6 จ้างแรงงานมาตรา 575 ถึง 586 ประกอบด้วย เรื่องจ้างแรงงาน เน้นในหลักสำคัญของสัญญาจ้างแรงงานและการบอกกล่าวเลิกจ้าง

2. ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 103 ให้อำนาจแก่กระทรวงมหาดไทยในการออกกฎหมายคุ้มครองแรงงานและ เงินทดแทน

3. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงาน

4. พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับสภาพการจ้างและข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง การแจ้งข้อเรียกร้อง วิธีการระงับข้อพิพาทแรงงาน และส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง การปิดงานและการนัดหยุดงาน

5. พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงาน และวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522 จัดตั้งศาลแรงงานขึ้น เพื่อวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานระหว่างนายจ้าง ลูกจ้าง และอู่อากร คำวินิจฉัยของเจ้าพนักงานตามกฎหมาย โดยมุ่งหมายให้คดีเสร็จโดยรวดเร็วและประหยัด มีผู้พิพากษาสมทบที่มีความรู้ด้านแรงงานทั้งฝ่ายนายจ้างและฝ่ายลูกจ้างร่วมพิจารณาพิพากษาคดีด้วย การพิจารณาคดีของศาลแรงงานมีจุดประสงค์อยู่ที่การไกล่เกลี่ยให้คู่ความตกลงกัน หรือประนีประนอมยอมความกันโดยถือว่าคดีแรงงานมีลักษณะพิเศษอันควรระงับลงได้ด้วยความเข้าใจอันดีต่อกัน

กฎหมายคุ้มครองแรงงานที่เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของผู้ปฏิบัติงานโดยตรงได้แก่ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 103 ประกอบด้วย ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การกำหนดสวัสดิการ เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยสำหรับลูกจ้าง โดยกำหนดให้นายจ้างจัดสวัสดิการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยสำหรับลูกจ้างแรงงานดังต่อไปนี้

1. ให้นายจ้างจัดให้มีน้ำดื่มสะอาดสำหรับดื่ม ห้องน้ำและส้วมอันถูกต้องตาม

สุขลักษณะ มีปริมาณเพียงพอแก่ลูกจ้าง ดังนี้

 - 1.1 สถานที่ทำงานที่มีลูกจ้างทำงานไม่เกินสิบห้าคน น้ำสะอาดสำหรับดื่มไม่น้อยกว่าหนึ่งที ห้องน้ำไม่น้อยกว่าหนึ่งที และส้วมไม่น้อยกว่าอย่างละหนึ่งที
 - 1.2 สถานที่ทำงานที่มีลูกจ้างทำงานไม่เกินสี่สิบคน น้ำสะอาดสำหรับดื่มไม่น้อยกว่าหนึ่งที ห้องน้ำไม่น้อยกว่าหนึ่งที และส้วมไม่น้อยกว่าสองที
 - 1.3 สถานที่ทำงานที่มีลูกจ้างทำงานไม่เกินแปดสิบคน น้ำสะอาดสำหรับดื่มไม่น้อยกว่าสองที ห้องน้ำไม่น้อยกว่าหนึ่งที และส้วมไม่น้อยกว่าสามที
 - 1.4 สถานที่ทำงานที่มีลูกจ้างทำงานเกินแปดสิบคนขึ้นไป น้ำสะอาดสำหรับดื่ม ห้องน้ำและส้วม เพิ่มขึ้นอีกอย่างละหนึ่งทีสำหรับจำนวนลูกจ้างทุก ๆ ห้าสิบคน เศษของห้าสิบคน ถ้าเกินยี่สิบห้าคนให้ถือ เป็นห้าสิบคน
 - 1.5 สถานที่ทำงานที่มีลูกจ้างทั้งชายและหญิง ห้องน้ำและส้วมสำหรับหญิงไว้เฉพาะตามสมควร

ส้วมต้องจัดให้ถูกต้องตามสุขลักษณะ และให้มีกระดาษชำระหรือน้ำตามสมควร
2. นายจ้างต้องจัดให้มีบริการ เพื่อช่วย เหลือลูกจ้าง เมื่อประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยในการปฐมพยาบาล หรือในการรักษาพยาบาล ดังนี้
 - 2.1 สถานที่ทำงานที่มีลูกจ้างทำงานตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ต้องมีปัจจัยในการปฐมพยาบาลตามที่กำหนดไว้
 - 2.2 สถานที่ทำงานอุตสาหกรรม นอกจากมีปัจจัยในการปฐมพยาบาลแล้ว ต้องจัดให้มีห้องรักษาพยาบาล และพยาบาล ดังต่อไปนี้

ถ้ามีลูกจ้างทำงานขณะเดียวกันตั้งแต่สองร้อยคนขึ้นไป ต้องจัดให้มี

(ก) ห้องรักษาพยาบาลพร้อมเตียงพักคนไข้อย่างน้อยหนึ่งเตียง และเวชภัณฑ์
อันจำเป็นเพียงพอแก่การรักษาพยาบาล

(ข) พยาบาลประจำอย่างน้อยหนึ่งคน

(ค) แพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่งอย่างน้อยหนึ่งคน เพื่อตรวจรักษา
พยาบาลเป็นครั้งคราว

ถ้ามีลูกจ้างทำงานในขณะเดียวกันหนึ่งพันคนขึ้นไป ต้องจัดให้มี

(ก) สถานพยาบาลพร้อมเตียงพักคนไข้อย่างน้อยสองเตียง และเวชภัณฑ์อัน
จำเป็นแก่การรักษาพยาบาล

(ข) พยาบาลประจำอย่างน้อยสองคน

(ค) แพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่งอย่างน้อยหนึ่งคนประจำตามเวลาที่
กำหนดในเวลาทำงานปกติคราวละไม่น้อยกว่าสองชั่วโมง และ

(ง) ยานพาหนะพร้อมที่จะนำลูกจ้างส่งสถานพยาบาล โรงพยาบาล
หรือสถานอนามัยชั้นหนึ่งที่นายจ้างได้ตกลงไว้ เพื่อให้การรักษาพยาบาลลูกจ้างที่ประสบอันตราย
หรือเจ็บป่วยได้ทันที

เนื่องจากการรถไฟแห่งประเทศไทย เป็นรัฐวิสาหกิจ พนักงานทุกคนจึงอยู่ในความ
คุ้มครองของกฎหมายแรงงานทั้งหมด ดังนั้นการรถไฟจำเป็นต้องจัดสวัสดิการให้แก่
พนักงานการรถไฟตามกฎหมายกำหนด

การจัดดำเนินงานสวัสดิการทางสุขภาพให้แก่พนักงานการรถไฟแห่งประเทศไทย

สำนักงานแพทย์การรถไฟแห่งประเทศไทยให้บริการรักษาพยาบาลและป้องกันโรคแก่พนักงานและครอบครัว โดยเฉพาะสำหรับพนักงานนั้นการให้บริการได้ปรับปรุงและดำเนินงานโดยยึดหลักของ เวชศาสตร์อุตสาหกรรม มุ่งหมายที่จะส่งเสริมและดำรงสุขภาพเพื่อสวัสดิภาพของพนักงานและเพิ่มผลผลิตให้แก่กิจการของการรถไฟ (การรถไฟแห่งประเทศไทย 2513 : 481) โดยให้บริการดังนี้

1. การทำงานให้เหมาะกับคน และหาคนให้เหมาะกับงาน ทำการตรวจสอบสุขภาพอนามัยบุคคลที่จะบรรจุ เข้าปฏิบัติงานและที่ปฏิบัติงานอยู่แล้วในกรณีต่าง ๆ เป็นประจำตั้งแต่เข้าทำงาน เปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่ที่ต้องการความเหมาะสมของร่างกายและจิตใจ ตรวจสอบร่างกายพนักงานขั้วรถไฟทุก 6 เดือน ตรวจสอบร่างกายพนักงานเมื่อทำงานครบ 30 ปี ตรวจสอบร่างกายประจำทุกตำแหน่งหน้าที่ ตรวจสอบร่างกายก่อนเข้าทำงาน หลังป่วยเกิน 30 วัน เป็นต้น

2. การป้องกันอุบัติเหตุและการเจ็บป่วยซึ่งเกิดขึ้นจากการทำงาน เตรียมเวชภัณฑ์ไว้ประจำตามขบวนรถ สถานีรถไฟ โรงปฏิบัติงานหน่วยงานตามรายทางรถไฟ ร่วมสำรวจและวางแผนส่งเสริมความปลอดภัยในการทำงานตามโรงปฏิบัติงาน สำรวจตรวจสอบและป้องกันโรคที่จะเกิดจากการทำงานตลอดจนดำเนินการบริการด้านอาชีวอนามัย

3. ดำรงและรักษาไว้ซึ่งการมีสุขภาพดี ด้วยการให้การศึกษาและวิธีการอื่น ๆ ป้องกันโรคระบาด ออกตรวจเยี่ยมแนะนำการรักษาสุขภาพอนามัยแก่พนักงานและครอบครัว ให้การอบรมสุขวิทยาและการปฐมพยาบาลตามหน่วยงานและที่ศูนย์การฝึกของการรถไฟฯ ให้บริการทางด้านการวางแผนครอบครัว

นอกจากนี้ยังให้ความร่วมมือแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการรถไฟฯ หน่วยงานอื่นและบุคคลภายนอกที่ขอรับการอนุเคราะห์ตามสมควร ซึ่งให้บริการทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยโรงพยาบาลรถไฟมีเพียงโรงพยาบาลที่ให้บริการได้ถึง 120 แห่ง

การบริการในส่วนภูมิภาคมีที่ทำการแพทย์ เขต 11 แห่ง ที่ทำการพยาบาลตามรายทางและโรงงาน 18 แห่ง โดยมีแพทย์ออกตรวจเยี่ยม แนะนำการรักษาพยาบาล จ่ายเวชภัณฑ์ และยาประเภทต่าง ๆ แก่ขบวนรถ และสถานีปลายทาง จัดบริการชุดช่วย เหลือการคลอดบุตร ไว้ประจำขบวนรถด่วน รถเร็ว ให้การรักษาพยาบาลผู้โดยสาร บุคคลภายนอกที่ได้รับบาดเจ็บ หรือเหตุอันตรายจากรถไฟ โดยกำหนดพื้นที่การปฏิบัติงานของแพทย์ เขตต่าง ๆ ดังนี้

1. แพทย์ เขตกรุงเทพ มีเขตดูแลรับผิดชอบ แบ่ง เป็น

ส่วนที่ 1 ตลอดเส้นทางรถไฟตั้งแต่สถานีกรุงเทพถึงสะพานพระรามหก เขตสถานีชุมทางบ้านภาชีด้านเหนือ และด้านตะวันออกเฉียงเหนือ สถานีแม่น้ำ ตลอดทางแยกสายอรัญญประเทศ ตลอดทางแยกสายสัสดิบ กับบริเวณที่ทำการรถไฟฯ โรงรถจักรดีเซลกรุงเทพ ที่ทำการและบ้านพักการรถไฟฯ บริเวณถนนรองเมือง บริเวณถนนนิคมมักกะสันและบ้านพักรถไฟสามเหลี่ยมจัตรูศา ในส่วนที่หนึ่งนี้มีที่ทำการพยาบาล 2 แห่ง คือ ที่ทำการพยาบาลบ้านภาชี และที่ทำการพยาบาลปราจีนบุรี โดยอยู่ในความรับผิดชอบของนายแพทย์ เขตกรุงเทพฯ

ส่วนที่ 2 ตลอดเส้นทางรถไฟตั้งแต่สถานีธนบุรีถึงสะพานพระรามหก เขตสถานีหัวขางด้านใต้ ตลอดทางแยกสายกาญจนบุรี ตลอดทางแยกสายสุพรรณบุรี ตลอดทางสายแม่กลอง บริเวณที่ทำการ และบ้านพักการรถไฟฯ ย่านสถานีธนบุรี มีที่ทำการพยาบาลในส่วนนี้ 3 แห่งคือ ที่ทำการพยาบาลมหาชัย ที่ทำการพยาบาลกาญจนบุรี ที่ทำการพยาบาลหัวหิน โดยอยู่ในความดูแลและรับผิดชอบของนายแพทย์เอก สำนักงานแพทย์ที่ธนบุรี

2. แพทย์ เขตบางซื่อ ดูแลรับผิดชอบบริเวณพื้นที่ทำการและบ้านพักการรถไฟฯ ตั้งแต่บริเวณศูนย์การฝึก โรงรถจักรบางซื่อ ย่านสถานีบางซื่อ ดิถุภัณฑ์และย่านสินค้าบางซื่อนิคมบ้านพักที่ กม.11 อาคารโทรคมนาคมและบริเวณที่ทำการกองโรงงานโยธา มีที่ทำการพยาบาล 2 แห่ง คือ ที่ทำการพยาบาลย่านสถานีบางซื่อ และที่ทำการพยาบาลโรงงานโยธา

3. แพทย์ เขตนครสวรรค์ มีเขตดูแลรับผิดชอบตั้งแต่เขตสถานีชุมทางบ้านภาชีด้านเหนือถึงเขตสถานีลิจิตรด้านเหนือ มีที่ทำการพยาบาลอยู่ในเขตนี้ 2 แห่งคือ ที่ทำการพยาบาลลพบุรี และที่ทำการพยาบาลปากน้ำโพ ซึ่งปัจจุบันไม่มีนายแพทย์เขตไปประจำ จึงฝากอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของนายแพทย์ เขตกรุงเทพฯ

4. แพทย์เขตศิลาอาสน์ มีเขตรับผิดชอบตลอดเส้นทางรถไฟ ตั้งแต่เขตสถานีพิจิตร ด้านเหนือถึง เขตสถานีปางป๋วยด้านเหนือและตลอดทางแยกสายสวรรคโลก มีที่ทำการพยาบาลอยู่ในเขตนี้อีก ที่ทำการพยาบาลอุครดิคค์และที่ทำการพยาบาลพิษณุโลก ขณะนี้ไม่มีแพทย์เขตประจำการ แต่อยู่ในความรับผิดชอบของนายแพทย์เขตลำปาง
5. แพทย์เขตลำปาง มีเขตรับผิดชอบตั้งแต่เขตสถานีปางป๋วยด้านเหนือไปจนถึงเขตสายเหนืออยู่ในความรับผิดชอบของนายแพทย์เขตลำปาง
6. แพทย์เขตแก่งคอย มีเขตดูแลรับผิดชอบตั้งแต่สถานีชุมทางบ้านภาชีด้านตะวันออกเฉียงเหนือ ถึงเขตสถานีบ้านใหม่สำโรงด้านเหนือและในทางแยกสายแก่งคอย บัวใหญ่ ถึงเขตสถานีจัตุรัสด้านเหนือ ปัจจุบันไม่มีแพทย์เขตประจำการ จึงอยู่ในความรับผิดชอบของนายแพทย์เขตนครราชสีมา
7. แพทย์เขตนครราชสีมา มีเขตดูแลรับผิดชอบตั้งแต่เขตสถานีบ้านใหม่ สำโรงด้านเหนือ เขตสถานีพลสงครามด้านเหนือ ตลอดทางแยกสายอุบลราชธานี มีที่ทำการแพทย์ 2 แห่งคือ ที่ทำการพยาบาลลำชีและที่ทำการพยาบาลอุบลราชธานี อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของนายแพทย์เขตนครราชสีมา
8. แพทย์เขตขอนแก่น มีเขตดูแลรับผิดชอบตั้งแต่เขตสถานีพลสงครามด้านเหนือขึ้นไปจนถึงทางสายหนองคาย และจากทางแยกสถานีชุมทางบัวใหญ่ถึง เขตสถานีจัตุรัสด้านเหนือ มีที่ทำการพยาบาล 2 แห่งคือ ที่ทำการพยาบาลอุครธานี และที่ทำการพยาบาลบัวใหญ่ ปัจจุบันอยู่ในความรับผิดชอบของนายแพทย์เขตนครราชสีมา
9. แพทย์เขตชุมพร มีเขตรับผิดชอบตั้งแต่เขตสถานีหัวฝายด้านใต้ถึง เขตสถานีละแมด้านใต้ อยู่ในความรับผิดชอบของนายแพทย์โรงพยาบาลมัทกะสัน
10. แพทย์เขตทุ่งสง มีเขตรับผิดชอบตั้งแต่เขตสถานีละแมด้านใต้ถึง เขตสถานีบ้านหนองหาดด้านใต้ ตลอดทางแยกสายคีรีรัฐนิคม ตลอดทางแยกสายกันคัง ตลอดทางแยกสายนครศรีธรรมราช มีที่ทำการพยาบาล 1 แห่งคือ ที่ทำการพยาบาลสุราษฎร์ธานี ปัจจุบันไม่มีนายแพทย์เขตประจำการ จึงอยู่ในความดูแลของทันตแพทย์เขตทุ่งสง

11. แพทย์เขตหาดใหญ่ มีเขตรับผิดชอบ ตั้งแต่เขตสถานีบ้านขนหาดด้านใต้ไปจนสุดทางที่สถานีสุโขงไกลก ตลอดทางแยกสายปาดัง เบซาร์ ตลอดทางแยกสายสงขลา มีที่ทำการพยาบาล 1 แห่งคือ ที่ทำการพยาบาลยะลา ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของนายแพทย์เขตหาดใหญ่

การวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ

งานวิจัยภายในประเทศที่เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการด้านสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานนั้นยังไม่มีผู้ใดทำการวิจัยไว้

การวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

วิเซนซี (Vicenzi 1984 : 79-A) ทำการวิจัยเรื่อง "การส่งเสริมสุขภาพในสถานที่ทำงานศึกษาเฉพาะบริษัทขนาดเล็กในนิวยอร์กที่มีการส่งเสริมสุขภาพในปัจจุบัน" (Workplace Health Promotion in a Sample of New York State Small Business : A Description of Current Programs and Associated Organizational Factors) การวิจัยใช้โทรศัพท์ในการสำรวจข้อมูลจำนวน 100 บริษัท ซึ่งเป็นบริษัทขนาดเล็กมีพนักงานน้อยกว่า 500 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. บริษัทขนาดเล็กมีโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพคือ การป้องกันอุบัติเหตุ การปฐมพยาบาล การช่วยชีวิต แต่เรื่องของบริษัทขนาดเล็กยังมีการปฏิบัติน้อยมากคือ การส่งเสริมการออกกำลังกาย การลดความตึงเครียด และการรณรงค์เพื่อการสูบบุหรี่

2. ตัวแปรที่มีผลต่อการส่งเสริมสุขภาพได้แก่ ประเภทของอุตสาหกรรม จำนวนคนงาน จำนวนปีที่ประกอบการ ที่ตั้งบริษัท การประกันสุขภาพ รางวัลของการรักษาสุขภาพดีและความร่วมมือของคนงานในบริษัทนั้น ๆ ตัวแปรที่มีความสำคัญมากคือ สถานที่ตั้งบริษัท การให้ความร่วมมือของพนักงานและการเตรียมร่างกายของคนงาน นอกจากนี้ควรจะต้องมีการกระตุ้นคนงานเพื่อให้มีความร่วมมือในการส่งเสริมสุขภาพ

แวนไดร์ (Wandrei 1986 : 2903-A) ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของคนงานโรงงานอุตสาหกรรมในรัฐมินิโซตา" (Minnesota Partnership:

Vocational Education and Health Related Industries) วิธีดำเนินการวิจัยคือ สุ่มแบบสอบถามไปยังโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 100 แห่ง จาก 350 แห่ง และได้รับกลับคืนมา 34 แห่ง ซึ่งเป็นโรงงานอุตสาหกรรมขนาดที่มีคนงาน 20-100 คน จากการวิจัยพบว่า ร้อยละ 53 ของโรงงานอุตสาหกรรมนั้นมีการวัดโปรแกรมทางสุขภาพ ซึ่งใกล้เคียงกับสถิติของชาติคือ ร้อยละ 60 ของโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมด และจากการวิจัยสรุปได้อีกว่า

1. ควรจัดโปรแกรมทางสุขภาพให้แก่คนงานและกำหนดให้คนงาน เลือกได้
2. ควรใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดโปรแกรมและให้บริการทางสุขภาพ
3. ควรจัดอบรม เน้นหลักสูตร เกี่ยวกับทักษะและ เทคนิคในการประกอบอาชีพ
4. ควร เน้นทางด้าน เพิ่มผลผลิตให้สอดคล้องกับงาน เป้าหมายของโรงงาน

สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศที่เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการด้านสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานโรงงานไฟฟ้า ยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษาหรือวิจัยไว้

งานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการด้านสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานโรงงานไฟฟ้า ยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษา เรื่องนี้โดยเฉพาะ แต่มีผู้ทำการศึกษาไว้คือ เรื่องการศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพของคนงานในโรงงานอุตสาหกรรม การศึกษาถึงการส่งเสริมสุขภาพในสถานที่ทำงาน ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ว่า สุขภาพอนามัยของผู้ปฏิบัติงาน เป็นสิ่งสำคัญ จึงควรจะต้องได้รับการดูแลและส่งเสริมให้ดีขึ้น โดยจัดตั้งโปรแกรมทางสุขภาพให้การอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การปฐมพยาบาล การป้องกันอุบัติเหตุ และการจัดบริการทางสุขภาพให้ควบคู่กันไป

จากการศึกษางานวิจัยและ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพผู้ปฏิบัติงานทั้งภายในและภายนอกประเทศ ทำให้ทราบว่ายังไม่มีผู้ใดได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการด้านสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานไว้ และเนื่องจากสุขภาพของผู้ปฏิบัติงาน เป็นสิ่งสำคัญที่ควรจะต้องได้รับการส่งเสริมและให้การบริการทางสุขภาพที่ดีขึ้นรวมทั้งการให้การศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพ เพิ่มเติม เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา เรื่อง

“ปัญหาและความต้องการด้านสุขภาพของพนักงานการรถไฟแห่งประเทศไทย” เพื่อจะนำผล
การศึกษามา เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาสุขภาพ จัดบริการทางสุขภาพให้ เป็นไปตามความ
ต้องการของพนักงานการรถไฟแห่งประเทศไทย และวางแผนในการจัดอบรมให้ความรู้ เพื่อ
ส่งเสริมให้พนักงานทุกคนมีสุขภาพดี ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป